

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT, AGRICULTURA I PESCA

1567

Resolució del president de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears per la qual es formula l'informe d'impacte ambiental sobre el Projecte de "Finalització de l'emissari submarí Ciutadella nord (TM Ciutadella, Menorca)", promogut per ABAQUA (173a/2017)

Vist l'informe tècnic amb proposta de resolució de dia 17 de desembre de 2018 i d'acord amb l'article 10.1.a) del Decret 4/2018, de 23 de febrer, pel qual s'aproven l'organització, les funcions i el règim jurídic de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears (CMAIB) (BOIB núm. 26 de 27 de febrer de 2018),

RESOLC FORMULAR:

L'informe d'impacte ambiental sobre el projecte de "Finalització de l'emissari submarí Ciutadella nord (TM Ciutadella, Menorca)", promogut per ABAQUA, en els termes següents:

1. Antecedents i determinació de subjecció a avaluació ambiental i tramitació

Els diferents projectes informats per la CMAIB respecte a l'EDAR nord de Ciutadella i el seu emissari han estat els següents:

Exp.: 138/91 EDAR Ciutadella Nord. Compta amb Acord favorable de la Comissió Permanent de la CBMA de 6 de maig de 1991. En aquest projecte es preveia injectar l'efluent en 6 pous de 100 m de profunditat cada un. El projecte es va tramitar com Avaluació d'Impacte Ambiental simplificada perquè figurava a l'annex III-5.10, EDAR per a més de 5.000 habitants, del Decret 4/1986, de 23 de gener, d'Implantació i Regulació dels Estudis d'Avaluació d'Impacte Ambiental.

Exp.: 7390/02 Projecte de l'emissari submarí de l'EDAR de Ciutadella Nord. En aquest projecte es canvia l'opció d'abocament de l'efluent ja avaluada per la CBMA. Ara es proposa instal·lar un emissari per abocar l'efluent de l'EDAR a la mar. Aquest projecte també compta amb Acord favorable condicionat de la Comissió Permanent de la CBMA de 12 de juny de 2002.

Un dels condicionants, va ser que s'acurés l'emissari per disminuir l'afecció sobre les comunitats bentòniques.

En data 22/03/2004 la Direcció General de Costes del Ministerio de Medio Ambiente, va deixar en suspens la sol·licitud de concessió del DMPT perquè va trobar que el projecte presentava una sèrie de deficiències que haurien de corregir-se:

-El projecte mancava de batimetria general de la zona afectada i de la cartografia de les comunitats vegetals existents en el tram submarí adoptat.

-El projecte no justificava la longitud de l'emissari submarí adoptat

-El projecte afirmava que afectava mates de Posidonia oceanica però no presentaven traçats alternatius. En tot cas aquesta afecció hauria de ser aprovada per la Declaració d'Impacte Ambiental (DIA) corresponent junt amb el mètode de transplantament de les mateixes, si aquesta fos la solució indicada a la DIA.

-El projecte no contenia l'Estudi Bàsic de Dinàmica Litoral exigida a l'article 44.3 de la Llei de Costes. Si bé, l'apartat 2.3 de l'Annex 8 de la memòria aborda el tema de la dinàmica, no desenvolupa l'estudi bàsic conforme allò que es preveu a l'article 92 del Reglament de la Llei de Costes.

-L'informe ambiental de l'Annex 6 de la Memòria manca de documentació i no presenta proves d'haver realitzat treballs de camp.

-Les mesures correctores recollides a l'Annex 11 resulten insuficients per garantir la innocuïtat mediambiental de les accions projectades.

Al desembre de 2004, es redacta un nou projecte d'emissari.

En data 22/2/06 Demarcació de Costes realitza un nou informe sobre el "Projecte Constructiu d'emissari submarí d'EDAR de Ciutadella Nord" presentat l'1/6/05, les conclusions del qual són: tornar a deixar l'informe de sol·licitud de concessió de DMPT en suspens per considerar que:

Atès que el projecte constructiu és diferent al que va donar lloc a l'Acord de 12 de juny de 2002 es considera necessari disposar d'una nova tramitació ambiental referida al "Projecte constructiu d'emissari submarí de EDAR de Ciutadella Nord" del 2004 o, en el cas de que no fos necessària la tramitació ambiental, un informe de la CMAIB sobre els efectes ambientals de l'actuació.

S'hauria d'estudiar alguna alternativa diferent a la plantejada de col·locar l'emissari directament sobre la posidònia doncs tècnicament existeixen mètodes constructius, com la "hinca dirigida" que eviten la possible afecció a la praderia.

Exp.: 258i/06 Sol·licitud d'informe sobre la necessitat o no de realitzar una nova AIA del Projecte modificat d'abocament a la mar per l'emissari de nova construcció per a l'EDAR de Ciutadella. En aquest l'expedient obra un informe d' ABAQUA que informa que:

-No es pot acurçar l'emissari perquè no compliria els objectius de qualitat establerts a la Instrucció per al projecte de conduccions d'abocament des de terra a mar

-No es pot emprar la tècnica de perforació horitzontal dirigida perquè suposa un grau d'incertesa en la viabilitat del projecte ateses les característiques geològiques.

Finalment s'envia un ofici del Vicesecretari de la CBMA de 30 d'agost de 2006, que exposa que una vegada examinada pel serveis tècnics la documentació aportada no es considera necessària una nova tramitació ambiental.

Exp. 158C/2016. En data 12/09/16 té entrada des d'ABAQUA a la CMAIB ofici amb el qual s'adjunta una memòria resum del projecte "finalització de l'emissari submarí de l'EDAR de Ciutadella Nord". Se'ns sol·licità si les modificacions que ara s'han de realitzar del projecte primigeni ja avaluat per la CMAIB (exp. 7390/02) necessiten avaluació ambiental.

Una vegada avaluades aquestes modificacions la CMAIB mitjançant informe del Cap de Servei d'Assessorament Ambiental de 24 de gener de 2017, considera que aquest projecte modificat s'ha de sotmetre a AIA simplificada i el Document Ambiental a presentar ha d'incloure:

-Per quin traçat discorrerà el nou tram de canonada, avaluant els impactes que produirà sobre les comunitats bentòniques que actualment hi ha.

- Quina tram de l'antiga canonada s'ha enretirat i com s'han gestionat els residus generats. Com es gestionarà el tram de canonada que s'ha d'enretirar amb la substitució del tram submarí, segons la normativa en matèria de residus vigent.

El document ambiental també haurà d'incloure un estudi d'alternatives on s'estudiarà i valorarà la possibilitat d'executar el projecte mitjançant "hinca dirigida", ja que els mètodes per excavar i perforar la roca han evolucionat, des de l'any 2006. Dites alternatives hauran d'anar dirigides en tot cas en cercar l'afecció mínima possible sobre les comunitats bentòniques que s'assenten dins l'àmbit d'actuació.

El projecte que ara s'avalua (Exp.: 173a /2017), és objecte d'una avaluació ambiental simplificada ja que s'inclou a:

Annex 2 Grup 7. Altres projectes punt 9. Qualsevol projecte o actuació que pugui afectar als ecosistemes marins de la Llei 12/2016, de 17 d'agost d'avaluació ambiental de les Illes Balears.

2.Descripció i ubicació del projecte

Situació actual: Des de l'EDAR l'emissari compta amb un tram terrestre que baixa pel penya-segat fins la raconada des Puput, ja dins la mar hi ha un tram (30 m) que arriba a la cota de -25 m (tot aquest primer tram està protegit per formigó). Des d'aquí trobam un altre tram d'un 85 m de longitud no protegit per formigó que es mou significativament quan hi ha onatge. A partir d'aquí, és troben restes de llasts (se'ns diu que no s'ha trobat el tros d'emissari que es va substituir), per contra, el que hi ha, sobresurt en alguns trams. Finalment hi ha el tram de canonada difusora de 50 m que discorr fins a la cota de -34 m, la qual tampoc és estable i oscil·la durant els temporals. També hi ha 11 blocs de formigó que protegeixen la canonada difusora contra els vaixells d'arrossegament. Així el tram submarí assoleix una longitud d'un 700m.

El primer tram dins la mar, que està protegit per formigó, discorr majoritàriament per un fons rocós colonitzat per comunitats d'algues fotòfiles de litorals dinàmics fins a la cota -24 m. Des d'aquí l'emissari discorr per un fons on predomina la posidònia la qual colonitza el fons des de la cota-14 fins la cota de -39 m. No obstant, devers -27 m apareixen clapes d'arenas gruixades, i, a partir de -30 m, la posidònia disminueix en cobertura per mor de la manca de llum. En aquest punt començam a trobar comunitats de algues circalitorals i pre-coral·ligen on cal destacar les feofícies *Cystoseira zosteroides*, *C. foeniculaceae*, *C. spinosa* i *Phyllariopsis* spp amb la presència prou significativa de l'antozoo *Eunicella singularis* (gorgònia blanca).

Modificacions a realitzar: No es pensa fer cap actuació sobre el tram d'emissari actual (terrestre – marí) que està recobert per formigó a fi de protegir la canonada de la caiguda de roques i blocs des del penya-segat.

Nou tram de 675 m de longitud que s'instal·larà aprofitant la traça de l'emissari actual recolzat sobre el fons marí amb llasts fins a la cota de -32 m, al principi està projectat en corba i contracorba a fi d'evitar unes roques i prendre l'alineació adequada.

Nou tram zona de difusors de 50 m de longitud fins a la cota de -34 m.

Es retiraran dos trams d'emissari de polietilè deteriorats (un de 85 m de longitud i el difusor actual de 50 m de longitud, ambdós llastats cada 4 m). Una vegada a terra s'emmagatzemaran adequadament i es transportaran a abocador autoritzat.

El nou tram d'emissari a col·locar serà de Polietilè d'Alta Densitat (PEAD) de 355 de diàmetre nominal, s'instal·larà soldant entre elles porcions de 12 m de longitud. Se col·locaran fins a 314 llasts a la canonada separats 1,85 m entre si, més 25 llasts més, en el tram del difusor separats 2 m entre si. Els llasts seran de formigó armat de 220 Kg separat en 2 peces (l'inferior ocuparà una superfície de $80 \times 25 \text{ cm} = 0,2 \text{ m}^2$) que abraçaran l'emissari alhora que el fixen al fons. La col·locació de l'emissari sobre el fons serà per enfonsament controlat del mateix on intervendran bussejadors.

A més encara s'han de gestionar les restes d'emissari que es varen extreure i que actualment es troben dipositats vora l'EDAR.

3. Consultes a les administracions públiques afectades i persones interessades

D'acord amb l'article 46 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre d'avaluació ambiental, s'han realitzat les consultes següents:

- A l'Ajuntament de Ciutadella (entrada 15/11/2017).
- Al Servei de Protecció d'Espècies de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat (entrada 13/11/2017).
- Al Servei de Costes i Litoral de la DG d'Ordenació del Territori (entrada 17/11/2017).
- A la DG de Calidad y Evaluación ambiental y Medio Natural del MAPAMA (entrada 20/11/2017)

S'ha reiterat dues vegades petició de consulta a la DG de Calidad y Evaluación Ambiental y Medio Natural del MAPAMA (entrades 26/03/2018 i 9/10/2018) ja que el projecte afecta a un LIC i ZEPA estatals Canal Nord de Menorca (LIC) i Espacio Marino del norte y oeste de Menorca (ZEPA). A dia d'avui no s'ha obtingut cap resposta.

També, a dia d'avui, de les consultes realitzades només consten dins l'expedient 2 informes del Servei de Protecció d'Espècies (SEP) de 15 de desembre de 2017 i de 8 de gener de 2018, ambdós són favorables i inclouen les mateixes recomanacions, aquestes són:

-S'afectarà la menor quantitat de posidònia possible, intentant aprofitar sempre les clarianes arenoses o rocoses per instal·lar els ancoratges prevists.

-A causa de l'estat crític de la nacra (*Pinna nobilis*), en el cas que es trobessin nacres vives, s'haurà d'informar immediatament al SEP evitant en tot moment qualsevol activitat que pugui posar en perill la supervivència dels exemplars d'aquesta espècie actualment declarada legalment en perill d'extinció.

-Amb la finalitat d'evitar el vessament de les aigües depurades sobre la praderia, es recomana allargar l'emissari fins més enllà de les praderies de posidònia, a devers 900 m de la costa, tenint en compte les recomanacions anteriors. Si això no fos viable, es recomana que l'estructura de l'emissari permeti allargar la canonada en un futur.

A la documentació aportada per ABAQUA s'inclou una Resolució de 28 de juny de 2016, de la DG de Sostenibilitat de la Costa i de la Mar, on se li atorga a ABAQUA la concessió d'ocupació de 724 m^2 de Domini Públic Marítim-terrestre (DPMT), per poder fer les obres del projecte de construcció d'emissari submarí de l'EDAR de Ciutadella Nord.

També hi consta Resolució del director General de Territori i Litoral de 2 de març de 2017, que autoritza l'abocament a la mar de les aigües residuals depurades per l'emissari submarí de l'EDAR de Ciutadella Nord, amb tota una sèrie de prescripcions (entre les quals es recullen les incloses a l'Acord de la Comissió Permanent de la CBMA de 12 de juny de 2002).

4. Anàlisi dels criteris de l'annex III de la Llei 21/2013, de 9 de desembre

Una vegada analitzats els criteris de l'annex III de la Llei 21/2013, de 9 de desembre d'AA per aquest projecte cal exposar les consideracions tècniques següents:

1. Els impactes del projecte d'emissari submarí de Ciutadella Nord primigeni han estat objecte d'avaluació per l'òrgan ambiental de les Illes Balears, emetent la Comissió Permanent de la Comissió Balear de Medi Ambient (CBMA) de 12 de juny de 2002, Acord favorable amb condicions.

Per tant el projecte que ara s'avalua de substitució del tram d'emissari submarí deteriorat i fixació dels nous llasts, es pot considerar una modificació d'aquest projecte original ja avaluat.

Així ara el que toca avaluar, es quins són els impactes que es produiran amb les noves actuacions sobre les comunitats marines que hi ha a la zona on discorre l'emissari actual i proposar mesures correctores.

2. En sentit general es considera positiu des del punt de vista ambiental substituir l'emissari deteriorat. En aquest, tal com s'exposa a la documentació ambiental presentada, pareix a ser que es produeixen fuites a mig recorregut a punts de menor dinamisme i profunditat, afectant tant als biòtops marins com les praderies de posidònia o altres comunitats marines. A més, si es col·loca el nou tram d'emissari per on discorria l'anterior, cal preveure que els impactes sobre el medi marí no seran superiors als que es varen avaluar l'any 2002.

3. Per a la substitució de l'emissari s'han presentat alternatives, inclosa la alternativa zero, la qual s'ha rebutjat i l'ús de la tècnica de perforació horitzontal dirigida (PHD). Es considera que si no es fa cap actuació, l'emissari actual seguirà tenint fuites, deteriorant-se cada vegada més, i, per tant, continuarà produint impactes sobre les comunitats marines. A més, el fet que les fortes onades l'hagin mogut fa que hagi més risc de què sigui arrossegat per tempestes, cosa que també pot perjudicar els organismes bentònics que hi ha.

Quant a la tècnica PHD produirà impactes a la costa perquè s'haurà de construir un pou d'atacament, renous, vibracions i riscos de vessament de llots bentònics tant al medi terrestre com marí. Els impactes que es produïrien a la part terrestre

podrien ser significatius, ja que les obres i trànsit de maquinària es realitzarien a una zona rocosa abrupta i karstificada dominada per penya-segats on hi creix vegetació halòfila adaptada (*Crithmo-limonietum*) i presència d'aus marines catalogades. Per aquests motius s'inclou dins el LIC i ZEPA Costa Nord de Ciutadella. També s'inclou dins zona ANEI com AANP.

4. Si ens centrem als impactes de més intensitat que es poden produir sobre les comunitats bentòniques quan es retirin els trams d'emissari i llasts existents i s'instal·li el nou tram d'emissari i s'ancori al fons amb els nous llasts, cal a dir el següent:

- A la documentació presentada se'ns exposa que la comunitat dominant a la zona a partir dels -14 m fins al -30 m són les praderies de Posidonia oceanica. Aquesta fanerògama s'assenta sobre un fons rocós i és devers el -25 m, on es presenta més densa amb un cobertura quasi total i una altura foliar de més d'1 m. No obstant això, aquesta praderia des d'aquesta cota fins els -31 m es presenta menys consolidada havent-hi vaires roques dins el seu sinus. A partir d'aquesta profunditat, la praderia s'aclareix significativament per falta de llum. El tram d'emissari nou en principi s'instal·larà per la rassa que deixarà l'emissari antic una vegada aquest s'extragui. Cal ser cautelosos amb l'extracció i retirada del tram d'emissari i llasts actuals així com amb la instal·lació del nou tram i nous llasts, a fi de produir el mínim impacte possible sobre la posidònia i les altres comunitats marines.

- Quant a espècies protegides, a més de la posidònia, la documentació ambiental presentada exposa que a partir de -30 m fins a la boca de l'emissari actual, es troben *Cystoseira zosteroides*, *C. foeniculaceae*, *C. spinosa* espècies representants de comunitats d'algues circalitorals i precoral·ligen. Aquestes espècies s'inclouen dins el Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial que recull el RD 139/2011, de 4 de febrer, per tant, la seva protecció ve determinada per l'art 57 de la Llei 42/2007, de 13 de desembre. També s'ha trobat una població important amb densitats d'1 exemplar/m² de l'antozou *Eunicella singularis* (gorgònia blanca) inclosa a la Llista Vermella d'Invertebrats Marins (UICN) amb la categoria NT- Gairebé Amenaçada. Quan es facin els treballs d'extracció i col·locació del nou tram d'emissari i fixació del mateix s'haurà de ser cautelós per no afectar cap exemplar.

En referència a l'anterior, no es recull per aquesta proposta de Resolució, el condicionant que apareix a l'informe del Servei de Protecció d'Espècies, ja que allargar l'emissari provocaria nous impactes sobre aquestes comunitats i espècies de pre-coral·ligen, per mor de què s'hauria de fer una nova rassa i posar nous llasts. Cal tenir en compte que el lloc on se situa la boca de l'emissari es mar oberta amb forta dinàmica litoral.

Conclusions de l'Informe d'impacte ambiental

Primer. No subjectar a avaluació d'impacte ambiental ordinària el projecte "Finalització de l'emissari submarí Ciutadella nord (TM Ciutadella, Menorca)", promogut per ABAQUA, atès que no es preveu que pugui tenir efectes significatius sobre el medi ambient d'acord amb els criteris de l'annex III de la Llei 21/2013, sempre i quan es compleixin les mesures correctores/protectores contingudes en el document ambiental presentat, i els condicionants següents:

1. Abans d'executar aquest projecte, el promotor ha de garantir el compliment de l'art. 4.4 del Decret 25/2018, de 27 de juliol, sobre la conservació de la Posidonia oceanica a les Balears.

2. Així i tot el promotor haurà de presentar alguna mesura compensatòria a la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat ja que hi haurà una afecció sobre un hàbitat d'interès comunitari prioritari 1120 Praderies de posidònia.

3. Així mateix, el promotor i l'òrgan substantiu hauran de complir el que s'estableix a la D.A. quarta del Decret 25/2018, de 27 de juliol.

4. Quan es facin els treballs d'extracció i col·locació del nou tram d'emissari i fixació del mateix s'haurà de ser cautelós per no afectar exemplars de les algues feofícies *Cystoseira zosteroides*, *C. foeniculaceae*, *C. spinosa* i de la gorgònia blanca (*Eunicella singularis*)

5. La boca de l'emissari es col·locarà a una zona prou allunyada de les gorgònies *Eunicella singularis* a fi que aquesta població no es vegi afectada quan l'efluent no hagi sofert el tractament de depuració adequat.

6. De l'informe del Servei de Protecció d'Espècies (SEP) de 15 de desembre de 2017 i de 8 de gener de 2018, el següents:

-S'afectarà la menor quantitat de posidònia possible, intentant aprofitar sempre les clarianes arenoses o rocoses per instal·lar els ancoratges previstos.

-A causa de l'estat crític de la nacra (*Pinna nobilis*), en el cas que es trobessin nacres vives, s'haurà d'informar immediatament al SEP evitant en tot moment qualsevol activitat que pugui posar en perill la supervivència dels exemplars d'aquesta espècie actualment declarada legalment en perill d'extinció.

7. S'hauran de gestionar tots els residus que es generaran amb aquest projecte, també les restes d'emissari que es varen extreure i que actualment es troben dipositats vora l'EDAR.

Segon. Es publicarà el present informe ambiental a la seu electrònica de la CMAIB i al Butlletí Oficial de les Illes Balears, d'acord amb el que disposa l'article 47.3 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'AA. A més, es donarà compte al Ple de la CMAIB i al Subcomitè d'AIA.

Tercer. L'informe d'impacte ambiental perdrà la seva vigència i cessarà en la producció dels efectes que li són propis si, una vegada publicat en el BOIB, no s'hagués procedit a l'autorització del projecte en el termini màxim de quatre anys des de la publicació, d'acord amb el que disposa l'article 47.4 de la Llei 21/2013.

Quart. L'informe d'impacte ambiental no serà objecte de cap recurs, sense perjudici del que, si és el cas, escaigui en via administrativa o judicial davant de l'acte, si és el cas, d'autorització de projecte, d'acord amb el que disposa l'article 47.6 de la Llei 21/2013.

Cinquè. Aquesta proposta de Resolució s'emet sense perjudici de les competències urbanístiques, de gestió o territorials de les administracions competents i de les autoritzacions o informes necessaris per a l'obtenció de l'autorització.

Palma, a 17 de desembre de 2018

El president de la CMAIB
Antoni Alorda Vilarrubias

